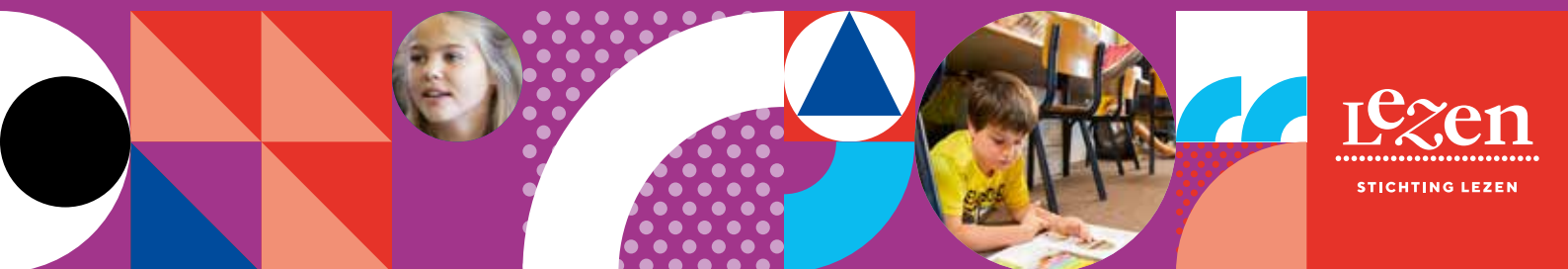

ONDERZOEKSPUBLICATIE

Leesgesprekken voor kinderen met leesproblemen

Interviews met leesconsulenten

Marleen Kieft

Lezen
STICHTING LEZEN

Leesgesprekken voor kinderen met leesproblemen

Interviews met leesconsulenten

Colofon

Stichting Lezen
Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020-6230566
www.lezen.nl
info@lezen.nl

Auteur

dr. Marleen Kieft (MK Onderzoek + Advies)

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Stichting Lezen.

Vormgeving cover

Judith Schoffelen en Erik olde Hanhof, Amsterdam

Citeren als: Kieft, M. (2022). *Leesgesprekken voor kinderen met leesproblemen. Interviews met leesconsulenten*. Amsterdam: Stichting Lezen.

©2022 Stichting Lezen, Amsterdam

Samenvatting

Leesgesprekken zijn gesprekken over lezen met kinderen die om verschillende redenen geen of weinig plezier beleven aan lezen. In een leesgesprek kunnen zij vertellen over interesses en leeservaringen op school en thuis, met als doel:

- a. hen te motiveren tot het lezen van en/of luisteren naar boeken;
- b. hen inzicht te geven in hun eigen leesontwikkeling.

In de afgelopen jaren zijn ongeveer 250 leesconsulenten geschoold in het voeren van leesgesprekken dankzij de scholingsmodule *Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem* en de stimuleringsregeling van de KB.

Doel en werkwijze

Het doel van dit kwalitatieve onderzoek is om meer kennis over en inzicht in het voeren van leesgesprekken te krijgen met het oog op eventuele verdere implementatie van het leesgesprek binnen het programma de Bibliotheek *op school*. Om dit doel te bereiken heeft Marleen Kieft tien interviews gehouden met tien leesconsulenten die van elkaar verschillen qua aantal jaren ervaring, qua aantal leesgesprekken dat ze hebben gevoerd en qua regio en omgeving (stad/platteland). In dit onderzoek draait het voornamelijk om leesgesprekken op de basisschool, want er is nog niet veel ervaring opgedaan met leesgesprekken in het (v)mbo.

Beantwoording onderzoeksvragen

De geïnterviewde leesconsulenten zijn unaniem positief over de methodiek van het leesgesprek. Ze vinden het een zinnige en waardevolle activiteit. Alle leesconsulenten geven aan te zoeken naar inbedding en/of uitbreiding van de methodiek. Sommigen zijn daar al mee begonnen: alleen, samen met een collega of met het hele educatieteam van de bibliotheek.

De onderzoeksresultaten staan hieronder per onderzoeksvraag beschreven.

1. *Op welke wijze voeren leesconsulenten leesgesprekken?*

De geïnterviewde leesconsulenten hebben zo hun eigen manier ontwikkeld om leesgesprekken te voeren. Zo varieert het aantal gesprekken per kind en het vervolg dat aan een leesgesprek wordt gegeven. Een enkeling voert leesgesprekken in aanwezigheid van de ouders. Ondanks de verschillen is de kern van het leesgesprek hetzelfde: het aanreiken van een aantal speciaal aantrekkelijke boeken en andere materialen, gecombineerd met persoonlijke aandacht en een luisterend oor.

2. *Wat beschouwen de leesconsulenten als de opbrengsten van leesgesprekken en wat ervaren ze als belemmeringen of knelpunten?*

De geïnterviewde leesconsulenten zijn enthousiast over leesgesprekken. Ze voeren ze graag en ze vinden dat een leesgesprek vrijwel altijd helpt om kinderen (meer) plezier in lezen of meer inzicht te laten krijgen in hun eigen leesvoorkeuren. Het voeren van deze gesprekken kost wel veel tijd. Niet alleen het gesprek zelf kost tijd, maar ook de voorbereiding, het zoeken naar passende boeken en de terugkoppeling aan de leerkracht. Ongeveer de helft van de leesconsulenten heeft wel eens te maken met een negatieve houding ten aanzien van

leesgesprekken bij leerkrachten of scholen.

3. *Wat zijn volgens leesconsulenten de werkzame elementen van leesgesprekken? Zien zij daarbij verschillen tussen leerlingen (niet-lezers, nog-niet-lezers en af-en-toe-lezers)?*

De leesconsulenten hanteren bij alle kinderen vrijwel dezelfde werkwijze, of ze nu een motivatieprobleem of een gediagnosticeerd leesprobleem hebben. Het is de persoonlijke aandacht die ertoe doet.

4. *Wat zijn randvoorwaarden waaraan moet zijn voldaan om leesgesprekken goed te kunnen voeren?*

De leesconsulenten noemen vooral praktische randvoorwaarden: er moet een ruimte zijn, een goede collectie en voldoende tijd. Daarnaast moet een leesconsulent beschikken over grote repertoirekennis, goed kunnen luisteren en belangstelling hebben voor kinderen. Randvoorwaarden op schoolniveau werden minder vaak genoemd: leesgesprekken moeten bekend zijn bij het team en er moet draagvlak voor zijn, want de selectie van kinderen die ervoor in aanmerking komen verloopt via de leerkracht.

5. *Welke aanbevelingen zijn er met het oog op verdere implementatie van de methodiek leesgesprekken?*

Bij eventuele verdere implementatie van leesgesprekken binnen het programma de Bibliotheek *op school* zou Stichting Lezen op drie verschillende manieren kunnen ondersteunen.

- a. Bij het integreren van leesgesprekken in de schoolpraktijk
Veel van de geïnterviewde leesconsulenten zijn bezig met de vraag 'hoe verder na een leesgesprek?' Er is vraag naar ondersteuning hierbij, bijvoorbeeld door onderlinge uitwisseling tussen leesconsulenten van verschillende bibliotheken te organiseren en te faciliteren.
- b. Bij de inbedding in het aanbod van de Bibliotheek *op school*
Binnen het team educatie van een bibliotheek zijn vaak maar een of twee leesconsulenten geschoold in het voeren van leesgesprekken. Daardoor blijkt het in de praktijk lastig het leesgesprek structureel in het aanbod van de Bibliotheek *op school* op te nemen en dat vinden veel leesconsulenten jammer. Afgezien daarvan zijn er zeker mogelijkheden om de methodiek meer te integreren in de Bibliotheek *op school*. Het leesgesprek past heel goed binnen de bouwsteen 'activiteiten'. Ook kan de selectie van kinderen voor de leesgesprekken worden gekoppeld aan de resultaten van de Monitor de Bibliotheek *op school*.
- c. Bij de toerusting van leesconsulenten
Als de leesgesprekken meer ingebed worden in het programma de Bibliotheek *op school* zullen meer leesconsulenten kennis en vaardigheden moeten opdoen over hoe leesgesprekken te voeren. In dat geval is het opzetten van een train-de-trainer-cursus het overwegen waard of het beschikbaar stellen van materialen.

